

Fördjupad kontroll 2021

Utbildning av anställda (GS Buss AB)

Bakgrund

Den fördjupade kontrollen gällande utbildning har haft till syfte att undersöka vilken nivå av kunskap om dataskydd som anställda i bolaget har. Kontrollen har genomförts genom en enkät som skickats ut till medarbetarna där de har fått svara på frågor om dataskydd. Dataskyddsombudet har även skickat ut frågor till dataskyddskontakt/dataskyddsamordnare bl.a. om vilken utbildning som anställda har fått och hur utbildningsnivån säkerställs.

Iakttagelser från kontrollen

För att en organisation ska ha möjlighet att följa dataskyddsförordningen krävs det att personalen har fått adekvat utbildning. Vilken typ av utbildning eller hur djupgående den behöver vara varierar beroende på vad medarbetaren har för arbetsuppgifter. Alla som på något sätt behandlar personuppgifter behöver dock ha tillräckliga kunskaper för att t.ex. kunna identifiera en personuppgiftsincident, samt ha förutsättningar för att i övrigt göra rätt. Detta kräver viss grundläggande kunskap.

Strategi för utbildningar

Bolaget har i svar till dataskyddsombudet angett att de anställda under november/december 2020 genomgick en obligatorisk grundutbildning i dataskyddsförordningen. I denna utbildningsinsats var även dataskyddsombudet involverad. Man har vidare angett att det finns ett pågående arbete med introduktionsprocessen där ett informationsblad som dataskyddsenheten tagit fram ska ingå. Man har inte tagit fram en handlingsplan för framtida utbildningsinsatser utan avvaktar den aktuella kontrollen samt de kontroller som ska genomföras senare under 2021. Frågan om dataskydd är också en stående punkt på agendan på möten för bolagsledningen.

Resultat från enkäten

Samma enkät skickades ut samtidigt till anställda på Göteborg Stads Kollektivtrafik AB (GSK), GS Buss AB (GSB) och GS Trafikantservice AB. Eftersom ett fåtal personer har svarat mer än en gång finns det viss risk att resultatet i delar blivit något oklart. Det ger emellertid fortfarande en god indikation kring hur de anställda ligger till kunskapsmässigt.

Av enkätanalysen från enkäten hos GSB framgår att 18 personer har börjat besvara enkäten och 14 personer har svarat på samtliga frågor. 18 svar har inkommit där det angetts att man har fått någon form av utbildning under 2020, 2021 eller att den sker kontinuerligt.

Av de 17 som besvarat frågan om de vet hur de ska gå tillväga vid en personuppgiftsincident har 16 svarat ja. På frågan om vem som är personuppgiftsansvarig har 7 av 15 angett att det är styrelsen som ytterst är ansvarig. Resterande har angett VD, dataskyddsombudet, närmsta chef eller de själva som enskild medarbetare. Samtliga

svarade rätt avseende att personnummer är en personuppgift, i övrigt har mellan 53 – 80 % svarat rätt på vad som är en personuppgift. Vad gäller frågan om vad som innebär en behandling har 14 besvarat frågan. De flesta har korrekt identifierat de tre första alternativen som en behandling, men de flesta har missat att skicka, läsa och svara på mejl utgör en personuppgiftsbehandling. Majoriteten har också korrekt identifierat de första händelserna som person uppgiftsincidenter i frågan avseende detta. Två har felaktigt identifierat en händelse avseende meddelande av frånvaro som en incident och majoriteten har missat att identifiera ett virusangrepp på en dator som en personuppgiftsincident. Vad gäller frågan om vad som utgör en känslig personuppgift har hälften felaktigt angett att lösenord till dator är en känslig personuppgift och majoriteten har missat att filosofisk övertygelse är en känslig personuppgift. Flera har även missat att identifiera medlemskap i fackförening som en känslig personuppgift.

Dataskyddsombudets rekommendationer

Utifrån resultatet från enkäten kan det konstateras att bolaget, i förhållande till den granskning som genomfördes av ett tidigare dataskyddsombud och presenterades i början av 2020, har höjt kunskapsnivån hos de anställda. Av svar från dataskyddskontakt vid GSK framgår att det var 14 personer hos bolaget som gick utbildning i dataskydd som hölls under hösten 2020. Förutsatt att det var dessa som man sett var i behov av utbildning eftersom de behandlar personuppgifter, är det mycket positivt att samtliga har besvarat enkäten. Utifrån resultatet framgår att det dock fortsatt finns ett visst utbildningsbehov. De flesta personuppgiftsincidenter som inträffar beror på felskickade mejl. Mot denna bakgrund är det viktigt att de anställda vet att läsa, skriva och skicka mejl är personuppgiftsbehandlingar, för att kunna identifiera och rapportera in inträffade incidenter. Det är också viktigt att de anställda vet vem som är ansvarig för behandlingarna, särskilt de som tror att det är de själva som är ansvariga. Annars ser dataskyddsombudet att det kan finnas risk för att man underlåter att rapportera felaktiga behandlingar och incidenter eftersom man tror att det kan leda till konsekvenser för en själv. I och med att bolaget också behandlar känsliga personuppgifter i form av facklig tillhörighet är det viktigt att de anställda vet att denna uppgift är känslig och att den omfattas av särskilda regler för hur den får hanteras.

Dataskyddsombudet rekommenderar därför att bolaget säkerställer att de kunskapsluckor som förefaller finnas täpps igen och att utbildningsnivån i övrigt upprätthålls. Målet bör vara att göra dataskydd till en naturlig del av det dagliga arbetet. Alla medarbetare ska t.ex. ha koll på vad en personuppgiftsincident är och har ett ansvar för att rapportera när man misstänker att en sådan har skett. Huruvida detta görs är något som bolaget bör bevaka. Medarbetare och chefer bör också ha tillräcklig kunskap för att kunna identifiera ifall det sker andra typer av felaktiga personuppgiftsbehandlingar, som inte passar in i definitionen av en incident. Det kan röra sig om att rapportera in ifall det upptäcks att fler än vad som är nödvändigt har behörigheter till ett system eller en mapp, eller att fler uppgifter än vad som är nödvändigt sprids på arbetsplatsen.

För att säkerställa att medarbetarna har grundläggande kunskap och att denna underhålls bör det finnas en dokumenterad plan för framtida utbildningsinsatser. Det bör också finnas interna rutiner och instruktioner som finns lättillgängligt för medarbetarna så att de själva, när frågor uppstår, kan läsa på om hur de ska göra.

Sammanfattande rekommendationer

- Bolaget bör ta fram en utbildningsplan för att säkerställa att anställda har tillräcklig kunskap om dataskydd. Av planen bör också framgå hur man säkerställer att kunskaperna upprätthålls.
- Bolaget bör säkerställa att det finns tydliga och uppdaterade rutiner/instruktioner som de anställda har tillgång till.

Bilagor

1. Fördjupad kontroll utbildning: Frågor till dataskyddskontakt/dataskyddssamordnare

Fördjupad kontroll 2021

Utbildning av anställda hos GSB – frågor till dataskyddskontakt/dataskyddssamordnare

1. Beskriv hur ni hittills har utbildat era anställda.
2. Hur säkerställer ni att anställda deltar i utbildningarna?
3. Har alla anställda fått utbildning?
 - a. Om nej, beskriv varför de inte fått det.
 - b. Av de som har utbildats, har de fått olika utbildningar?
 - c. Om ja, beskriv vilken typ av utbildningar de har fått och varför de har fått olika utbildningar.
4. Hur säkerställer ni att nyanställda får adekvat utbildning?
5. Har det framtida behovet av utbildningar för anställda kartlagts?
 - a. Om nej, ange varför inte.
 - b. Om ja, ange hur denna kartläggning ser ut.
6. Hur säkerställer ni att utbildningsnivån hos de anställda upprätthålls?